

ՏԵՐ ԵՐ ՏԵՐԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ԵՐԱՊԵՐԱՏՈՐ

ԵՐԱՊԵՐԱՏՈՐ

ԵՐԱՊԵՐԱՏՈՐ

Bureaux du Journal "HAÏRÉNIK",
GALATA, ancien local de la Banque Imp. OTTOMANE

10 ՓԱՐՍ

ԱՋԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ և ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

10 ՓԱՐՍ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՕՐԱԳԻՐ

Գրքեր	300	75
Գրքեր	300	40
Գրքեր	300	40
Գրքեր	300	40
Գրքեր	300	40
Գրքեր	300	40
Գրքեր	300	40
Գրքեր	300	40
Գրքեր	300	40
Գրքեր	300	40

طبعة اسكي ماقى قانده
خبره اداره خانه

ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՑ ԿՏԱԿԸ

Հարկեր տարին գումար մեր եկե-
ղեցականներուն մէկուն հարստու-
թեան պարտի աղէկութիւն մը պի-
տի տեսնենք, և ահա ան ալ քիչեր-
նուս բերեանքուս պիտի բերեն:

Այս չորեքշաբթի օր անգամ մը
ևս բանակցութեան մասն կտակաց
հոգաբարձութիւնը և Սրուանձ-
տեան ժառանգորդները, դարձեալ
համաձայնութիւն չգոյացուցին, և
կարծենք թէ այլ ևս միասին խոր-
հորդակցելու պէտք չպիտի ունե-
նան. երկու կողմէն ալ ըսին ինչ
որ կը մտածեն. աւելցնելու նոր
բան մը չկայ: Խնդիրը հիմայ վար-
չութեան կանցնի, և անկէ ալ գու-
ցէ մինչև դատարաններու առջեւ
էլլէ եթէ Սրուանձտեան ժառան-
գորդք իրենց պահանջներուն վը-
րայ պնդեն:

Սրուանձտեանց եղբարք կ'երեւի
թէ չեն կրնար ըմբռնել սա տար-
րական ճշմարտութիւնը որ կտակա-
կաւոր մը իր խելքին թելադրու-
թեանց համաձայն չէ որ տնօրինու-
թիւններ կրնայ ընել. իր վրայ դըր-
ուած է պարտականութիւն մը զոր
պիտի գործադրէ տաւր տաւր, ու
երբ հանդիպի դժուարութեանց դա-
նոնք պարտաւոր է կարողադրել
կտակարարին կամքին ամենանեղ
չըլնականին մէջ: Պատրիարքարանը
ազատ չէ ընդունիլ Սրուանձտեանց
ժառանգորդներու պայմանները եւ
թէ մինչև իսկ խելացի, օգտակար
ու գործնական ըլլալով չհամապա-
տասխանեն կտակարարին կամքին,
դիտարարութեանցը, կտակներու օ-
րէնքներուն: Կտակներու սրբու-
թեան և անոնց անխախտ գործա-
դրութեան աւանդապահն է Պատ-
րիարքարանը որ երբեք չկրնար ոտ-
նակիւ ընել նուիրագործուած ըս-
կաբանքները:

Իրաւ է որ Սրուանձտեանց եղ-
բարք ո'ւնէ դժուարութիւն չեն յա-
րուցաներ կտակուած 1,000 ոսկին
գործածել տարու յատկացուած նը-
պատակին, որ է հանգուցեալ եպիս-
կոպոսն ծննդավայրը հիւանդանոց
մը հաստատել, միայն թէ իրենց ալ
ինչ ուղեր զրկուիլ այդ գումարէն:
Խեղճեքը կը մտածեն թէ որովհետեւ
մեր եկեղեցականները սովորութիւն
չունին զրկանք մը ընելու իրենց ժա-
ռանգորդներուն, ինչ պատճառ-
կայ որ իրենք առաջին զոհերը ըլ-
լան: Այլ որովհետեւ խնդիրն հրա-
պարակ ելած ու պատուի հարց
մը դարձած է, զոհողութիւն մը ը-
նելու հարկին անխուսափելի կը նկա-
տեն, և այդ զոհողութիւնն է իրենց
համար քանի որ տարի համարեւել,
չօգտուիլ այդ գումարէն:

—Տօկոսի գնենք կտակուած
1,000 ոսկին, կ'ըսեն, ու երբ կըրկ-
նադատուի աղջը թող իր 1,000ը
առնէ, մենք ալ մեր 1,000ը կ'առ-
նենք:

Որ կողմն ալ որ դարձնենք
Սրուանձտեանց եղբայրներու առա-
ջարկը, միշտ հետեւութիւնն այս պի-

տի ըլլայ: Իրաւ է որ բացարձակա-
պէս չեն պարզեր իրենց միտքը,
բայց այս այս է: Երբ 1,000 ոսկին
տոկոսը 1,000 ըլլայ, ան ալ դրամա-
գումար մը ընենք, կ'ըսեն, և անոր
տոկոսովը Սրուանձտեանց պատա-
նինքը բժիշկ, դեղագործ ընենք,
վերջապէս հաստատութիւնը, հիւան-
դանոցին օգտակար ընենք այդ 1,000
ոսկին աւելցած տոկոսը:

—Շատ աղէկ, կը պատահանէ
հոգաբարձութիւնը. եթէ 1,000 ոս-
կին չբաւեր հիւանդանոց մը պահ-
պանելու, կտակարարին նպա-
տակը ոտնակոխ ըրած չենք ըլլար
եթէ ժամանակ մը սպասենք, տո-
կոսը տոկոսին վրայ բարձրենք եւ
ունենանք այնպիսի գումար մը ո-
րով կարելի ըլլայ առանց շատ նե-
ղուելու պահպանել Սրուանձտեանց
հիւանդանոցը: Բայց վերջապէս
կարողադրենք խնդիրը, ձգենք
1,000 ոսկին ապահով դրամատան
մը մէջ, փակենք մեր հաշիւները
ձեռքի հետ, տուէք ստորագրութիւն
մը որ իրաւունք մը չունի որ դը-
րամադրութիւն, ո'չ տոկոսին վրայ:

Այս առաջարկէն Սրուանձտեանց
եղբարք կ'երեւայ թէ զայրոյթ
կըզ դան: Ո'չ ապաքէն իրենք կը
խոստանան ընդունիլ այս պայման-
ները. ինչ հարկ, ինչ պէտք դը-
րաւոր երաշխաւորութիւն ընծայելու:

Կտակաց հոգաբարձութիւնը բա-
ւական քաղաքավար է տարակոյս
չյայտնելու համար Սրուանձտեանց
ժառանգորդներու տուած խոստու-
մին վրայ. բայց գիտէ նաեւ թէ
մէկ հոգի չէ որ այդ խոստումը պի-
տի տայ. ինչ կ'ըլլայ ինչ չըլլար
յետոյ: Ու այնուհետեւ տաւր տա-
ւան մէջ — առեւտուաղն այս ժամա-
նակամիջոցը պէտք է 1,000 ոսկին
կրկնապատկելու համար նոյն իսկ
Սրուանձտեանց եղբայրներու նպա-
տաւոր առաջարկներով — ո'վ կը
մեռնի, ո'վ ող կը մնայ: Միթէ
չի'ն կրնար Սրուանձտեանց նոր
ժառանգորդներ ալ առաջ դալ և
ունենին թոթուել երբ օր մը ի-
րենց յիշեցնեն տրուած խոստում
մը:

Կտակաց հոգաբարձութեան հետ
միտքին աղջն ալ չկրնար ըմբռնել
թէ ինչո՞ւ համար Սրուանձտեանց
ժառանգորդքը պիտի դժկամակին
ստորագրութեամբ խնդիրը կարդա-
դրելու, քանի որ իրենց խոստումը
դրժել մոքերնուն չանցնիլ. ինչ վը-
տանգ կը տեսնեն ապագան աւելի
ամուր կապելու առաջարկին մէջ:
Լաւագոյն կը համարին արդեօք
բայց գուռ մը թողուլ. եւ ինչո՞ւ:

Խնդիրը դատարանի ձեռքը չենք
կարծեր որ շահաւոր ըլլայ աղջին,
եւ Սրուանձտեանց եղբարք այս մա-
տի քիչ շատ հմուտ ըլլալով կ'ե-
րկն թէ այս ծայրայեղութիւնը ա-
ռաջ բերելու կը նկատին, առանց
մտածելու թէ աղջիկ մը համար 1,000
ոսկին մեծ նշանակութիւն ունեցող
բան մը չէ, բայց Սրուանձտեանց
անունին վրայ սե քող մը ձգել կար-
ծենք թէ իրենց համար նշանակու-
թիւն մը ունենալու է:

ԿՈՎԿԱՍ

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԺՈՂՈՎՐԻ ԲԱՐՈՑԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անդրկովկասում գործուած յանցանք-
ները մասին պետական վիճակագրութիւ-
նը տալիս է մեր ընդարձակ եւ հետաքը-
րական տեղեկութիւններ: Շատ երկար
կը լինէր մի առ մի առաջ բերել այդ թը-
ւանշանները, որոնք ցոյց են տալիս մեր
երկրի մէջ ապրող զանազան ցեղերի բա-
րոյթականութեան աստիճանը եւ քառու-
րութեան յատկանիւնները: Կրեւելայա-
ցնեք միայն մի փոքրիկ աղիւսակ, որ
դարձեալ բաւական պերճաւոր է:

1891ին Անդրկովկասում մի միայն նա-
հանգալից դատարաններով դատապար-
տուել են.

Մարտի 52 դատ, 255 վրացի, 174 իմէրէթի, 528 պարսիկ,
178 հայ, 349 չէչէն:

Փոքր թիւով համար. 50 դատ, 73 վը-
րացի, 74 իմէրէթի, 73 պարսիկ, 14 հայ,
70 չէչէն:

Վերջինքս եւ ինքզինքս մեզու հա-
մար. 38 դատ, 28 վրացի, 44 իմէրէթի,
94 պարսիկ, 14 հայ, 19 չէչէն:

Պետական տեղեկ. յարգելու եւ ընդլի-
ււ համար. 57 դատ, 49 վրացի, 44 ի-
մէրէթի, 8 պարսիկ, 11 հայ, 34 չէչէն:

Փոքր թիւով յարգելու հա-
մար. 57 դատ, 3 վրացի, 6 իմէրէթի,
4 պարսիկ, 60 հայ, 9 չէչէն:

Առաջինքս համար. 5 դատ, 7
վրացի, 4 իմէրէթի, 6 պարսիկ, — հայ,
7 չէչէն:

Բանդերը կորելու եւ փոխելու հա-
մար. 16 դատ, — վրացի, 6 իմէրէթի, 17
պարսիկ, 7 հայ, 2 չէչէն:

Թագաւորութեան համար. — դատ, 9
վրացի, 4 իմէրէթի, 4 պարսիկ, — հայ,
7 չէչէն:

Կիւ թանգուրէլու համար. 5 դատ, 3
վրացի, 4 իմէրէթի, 4 պարսիկ, — հայ, 24
չէչէն:

Ուրիշ քաղաքները ինքն իրաւ հա-
մար. 5 դատ, 3 վրացի, 4 իմէրէթի, 8
պարսիկ, 7 հայ, — չէչէն:

Կիւ թագաւորութեան համար. 8 դատ, —
վրացի, 4 իմէրէթի, — պարսիկ, — հայ, 4
չէչէն:

Չանգուրէլու յանցանքներէ համար. 472
դատ, 255 վրացի, 174 իմէրէթի, 528
պարսիկ, 178 հայ, 349 չէչէն:

Անդրկովկասում 1891 թին նահան-
գական դատարանով դատապարտուել են
2694 երկրորդը եւ 181 կին: Դատա-
պարտուածներին կարգաւորելով գիտէին
միայն 789 երկրորդը եւ 12 կին, կար-
գաւ գրել չգիտեցող 1902 երկրորդը եւ
469 կին: Ուսացրութեան արժանի է որ
կովկաս, Ռուսաստանի հետ բաղդատ-
մամբ, համեմատաբար շատ քիչ դատա-
պարտուած կին է ունեցել, 400 դատա-
պարտուած էրկր մարդուն Ռուսաստանի
8 նահանգում ընկնում է 13 կին, իսկ
կովկասում Գուբայիի նահանգ 4, Բա-
ղուի 3, Գանձակի 3, Թիֆլիսի 2, Երե-
ւանի 1:

1894 թին կովկասում դատապարտ-
ուածներին մէջ բարձրագոյն կրթութիւն
աւարտածներ եղել են միմիայն 3:

Թիֆլիսի նահանգում կան 8 կեդրո-
նական բանտ: Վերջին տարիներս ա-
ռանձին բարեգործական կրթութիւն է
հիմնել որ պարտականութիւն է ստանձ-
նել հոգ տանել անհաւաստ քանադակ-
եաների համար: 1890ին Թիֆլիսի բան-
տում 7ից մինչեւ 47 տարեկան անչա-
փահաւ կային 17 օրթոթոթա, 30 հայ,
2 մահմեդական, զորս ընկերութիւնը
պահպանել է առանձին եւ ուսում տւել:

1890ին բանտարկեալ կիններէն 49ը
ծծի երախայ ունեին:

Երեւանի նահանգում կեդրոնական
բանտերի թիւն է 11:

Թանգուրէլու զիւսուր շարժողութիւն

եղել է վրէժխնդրութիւն: Մեծ մասամբ
վրէժխնդրները փչացրել են իրենց թըշ-
նամու այգին եւ խաղողի օրթերը:

ՀՐԴԵԶ

Անդրկովկասում 1891 թին պատա-
հել են 1180 հրդեհ, որից վնաս առաջա-
ցել է 831,000 ռուբլի: Այսինքն են 802
սոսն, Ծաղած հրդեհներից, 487ը առա-
ջացել են անյայտ պատճառներից, 458ը
կրակ տարուց, 182 անդրուշտութիւնից,
65ը վառարանների վառութիւնից եւ 1ը
կայծակից:

ՔԻՉ ՄԸ ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ԴՈՒՄԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՃԱՌԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ամէն անգամ որ մարտդութիւնը գէշ
կը կատարուի, դժուարամարտութիւն կայ
2 մեռուած կը նմանի դժուարամարտու-
թիւնը բաղդատելով մարտդութեան
խանգարումին զոր փոթորիկ մը նման-
ցուցի, ամառուան դեղեցիկ ու պայծառ
երկրի մը վրայ բարձրացող ամպերուն,
զաղջ ու ծաղկաբոյր միջոցորտի մը մէջ
պայթող փոթորիկ, դժուարամարտութիւնը
զանազան աղանքներով իր լիարժեք ձեւին
է որ կ'երկարի ամիսներ եւ կը ցաւի ըսելով,
տարինք իսկ քիչ չգիտենք ինքզինքնիդ
խնամել:

Կը յիշէք անուշտ թէ մարտդու-
թիւնը արդիւնքն է ստամոքսին ու աղեաց
մասնաւոր ջրերու աղեցութեան տակ
կրած շարժումներուն եւ անոնց արտադրած
հիւթերուն: Շարժում ու հիւթ, երկու
մասնակարարն են մարտդութեան. արդ-
էր անոնցմէ մին տկարանայ, հիւթերը
հետին եւ կամ վատթարանան իրենց թի-
միական բաղադրութեան մէջ, եւ ստա-
մոքսին զննելու մնան թոյլ, անշարժ,
հակառակ ստամոքսին լեցունութեան,
դժուարամարտութիւն կայ: Ինչ որ կ'անց-
նի ստամոքսին մէջ, նոյնը կը կրկնուի
աղիքներուն մէջ, եւ զիտեք թէ ճշմա-
րիտ մարտդութիւնը (ըստ ոմանց) հոն կը
կը կատարուի. աղիքներուն նոյն տկա-
րութիւնը կ'անուանուի աղեաց դժուարա-
մարտութիւն, եւ երկուքն միասնաբար
թիւնը դժուարամարտութեան ստամոքսա-
աղիքային:

Երբ ժողովրդին կը գրէ մէկը, երբ
գիտութիւնը ժողովրդացնել է իր նպա-
տակը եւ իր նիւթը հիւանդութիւն մըն
է, անոր պատճառները ցոյց չտալ ներքի
չէ: Եթէ առանձին յօդուած մը կը գրեմ
դժուարամարտութեան պատճառներուն
վրայ, այն է որ այս համայնատարած
հիւանդութիւնը իր պատճառներուն մէջ
զիւսուորաբար լաւ ճանչալու է: Այս
կերպով միայն ժողովրդը կրնայ զգու-
շանալ հիւանդութիւնէն. նշաններէն ա-
ռաջ ուրիշն պէտք է ճանչալ պատ-
ճառները:

Կրնայի մէկ բանով — ամէն անոնք
որ առողջապահութեան հակառակ կը
վարարին իրենց ստամոքսին հետ՝ զրժ-
ուարամարտութիւն ունին կամ պիտի ու-
նենան — ըսելով վերջապէս մը գնել ու
կերպով միայն ժողովրդը կրնայ զգու-
շանալ հիւանդութիւնէն. նշաններէն ա-
ռաջ ուրիշն պէտք է ճանչալ պատ-
ճառները:

Դժուարամարտութեան պատճառները
աւելի կապուած են մեր դարավերջիկ յա-
նաճկութեան. անոր առաջին պատ-
ճառը քաղաքակրթութիւնն է: Եթէ քա-
ղաքակրթութիւնը կերտեց, ներքուցեց,
աղեցեցեց ամէն բան, ճիշդ հակառա-
կը ըրաւ ստամոքսին համար. մեծ քա-
ղաքներու մէջ աւելի շատ տարածուած
եւ ընդարձակ է դժուարամարտութիւ-
նը քան թէ գիւղերու մէջ, Բարիզ եւ
Լոնտոն քաղաքակրթութեան կեդրոնը
համարուած լոյս քաղաքները՝ աւելի շատ
դժուարամարտութիւն կը տեսնեն իրենց սա-

լայտակներուն վրայ քան վրայի որի ա-

փերը:
Ընկերական արդի վիճակը զոր քա-
ղաքակրթութիւն կ'անուանեն եւ որ օր օ-
րի յառաջդիմելու վրայ է, կը կարծեցնէ
կեանքը ու կը տկարացնէ առողջութիւնը
եւ այս ամենուն պատճառը ստամոքսն է
որ չի մարսեր: Հոս այն յատկութիւնը
չունիմ թէ իմ յօդուածներովս ես պիտի
կենցեմ մարդիկ իրենց խօ վաղջին քա-
նինքն պտտացնի կանչեցին, քանի առող-
ջարաններ ձայներին մարեցին կրկնելով
թէ ըրտէն վնասակար է թէ անձնական
առողջութեան եւ թէ զաւակներուն. ո'վ
տոկիկ ըրաւ. ըրտէն միշտ կայ ու պիտի
մնայ որքան ըլլան կին մը որ զեղեցիկ
ու քիչէն երեւնալ ուղէ եւ էրկիւմարը մը
որ հիւանայ անոր մէջքին բարակութեան
վրայ:

Դժուարամարտութիւնը կրնայ նախ-
նախա ըլլալ, այսինքն պատճառները մե-
կիկ մէկիկ ստամոքսին վրայ ազդելով
հիւանդութիւնը ծնցունեն. կրնայ երկ-
րորդական ըլլալ, այսինքն հետեւութիւն-
ը ըլլալ ստամոքսին ստամոքսի կամ հե-
ռաւոր գործարանի մը հիւանդութեան:
Երկրորդական դժուարամարտութեան բա-
ցարութիւնը շատ ընդարձակ ծանօթու-
թիւններու պէտք ունի, հոս նախնական
դժուարամարտութեան պատճառներուն
ցուցահանդէսը պիտի ընեմ միայն:

Տարիքը եւ ոչ մէկ ազդեցութիւն ու-
նի դժուարամարտութեան վրայ. նորա-
ծին եւ ծերունին հաւասարապէս կրնան
զայն ունենալ:

Նորածինը դժուարամարտութիւն կ'ու-
նենայ զի իրեն տրուած կաթը գէշ տե-
սակ է, զիցեւոր յոռի ու անկանոն պա-
մաններու մէջ կը կատարուի:

Պատանեկութեան մէջ կը նուազի
դժուարամարտութիւնը, բայց չափաւա-
սութեան հետ (ըստին քառասուն) կը
բազմապատկի:

Մերութիւնը դժուարամարտութեան
կը տրամադրէ, զի ստամոքսին հիւթերը
կը քիչան իրենց արտադրութեան ու կը
գէշան իրենց բաղդատութեան մէջ:
Կրնանք աւելի զո՞ւ կրտսան դժուարա-
մարտութեան օրովհետեւ անոնց նստուկ
կեանքը ու չափազանց զիւրազգածութիւնն
աւելի տրամադիր կ'ընեն զիրենց:

Ժառանգականութիւնը մեծ կորեւո-
րութիւն չունի. թէպէտ հայր ու զաւակ
կրնան դժուարամարտութիւն ունենալ,
բայց զաւակը իրաւունք չունի հօրը վրայ
բեղակելու իր ստամոքսին յոռի վիճակը:
Ձգարի տկար կազմութիւն ունեցողը
աւելի ենթակայ են դժուարամարտու-
թեան:

Նստուկ կեանքը ընդհանրապէս, աչ-
խատանցի որ գորդի կեանքը մասնաւոր-
ապէս կը ներգործեն ստամոքսին վրայ,
Շօմէլ իրաւունքով կ'ըսէր. «Ուրեքը ստա-
մոքսին անհրաժեշտ օժանդակներն են,
ոտքով այնչափ կը մարմն մարդ որչափ
իր ստամոքսով» իր դժուարամարտութեան
վրայ գրած գրքին մէջ:

Տեղին աղտոցութիւնը դժուարամար-
տութեան վրայ անեղբերի է. որքան որ
մաքուր ու առողջ օդը, լեռներու լոյս ու
կենարար օդը օգտակար է առողջութեան
եւ մարտդութեան գործարանաց պաշ-
տօնները զիւրաքանչիւր, այնքան վնասա-
կար է ցած ու խոնավ տեղերու, գէշ
լուսաւորեալ ու տանց օդի վայրերու
մէջ բնակութիւնը: Մեծ քաղաքներու
համախմբուած դժուարամարտութեան

Մարմնաւոր աշխատութիւնը պարա-
գաներուն համեմատ կազմէ . չափազան-
ցութիւնը գրեթէ միշտ դժուարամար-
տութիւն կը պատճառէ . երկայն ու անվեր-
ջանալի ճամբորդութիւն ընդունելը , ա-
ռաւորութիւն մինչեւ երկնայն դառնող զինուորը
չուտով դժուարամարտութիւն կ'ունենան :
Պրէնթոն անգլիացի բժիշկը , ստամոքսի
հիւսանդութեանց վրայ գրած գրքին մէջ
չափազանց քաղով ու չմարտողներու իբր
օրինակ Լոնտոնի նամակաբանները ցոյց
կուտայ զորս անխնայ անակաւնով կը յիշէ :

Ինչ զարմանալի սա մեր մարդկային
բնասութիւնը . եթէ չափազանցութիւն
նը վնասակար է , անբաւականութիւնն ալ
նոյն արդիւնքներն ունի . աշխատութիւն
ու ծուլութիւն , երկու հակառակ զօրու-
թիւններ (եթէ ծուլութիւնը զօրութիւն
անուանել ներքին է) որոնք միեւնոյն կէ-
տին կը յանգին , դժուարամարտութեան
ձգտողներ աշխատութիւն մը պէտք է
մարմնին , զխտորաբար էրկ մարդե-
րուն ու երիտասարդներուն :

Ժամանակին զոյգի թէ ուղեղը եւ
ստամոքսը ինչ սերտ խնամութիւններով
կապուած են . իմաստական աշխատութեան
յոգնեցողիչ յաճախութիւնը կը վնասէ
մարտողութեան . հոգեկան ներքին պայ-
քարները չուտով դժուարամարտութիւն
կը պատճառեն , անոնց զխտորաբար ո-
րոնք ստիպուած են նստողական կեանք
մը անցնել :

Հետեւեցողութեան համար հոս կը յի-
շու ռուդոլֆին վրայ ազդող տպաւորու-
թիւններն որք դժուարամարտութիւն կը
պատճառեն եթէ կրկնուին երկար ժամա-
նակ . Բարոյական տպաւորութիւնը են-
ընկնող յուզումները ու ցաւերը , մեծ վիշ-
տերը , մեծ մեծ մտածութիւնը , խո-
ւանքները ու կանխակալութիւնները , իսկ
կիրքերուն մէջէն , տխուր կիրքերը , նա-
խանք , ցանկութիւնը , հպարտութեան
շուրթ ինքնալը (խոնարհումը) , ոչ իրական
նախաւոր փառքը , մերժումն սէրը , եւն .

Կերակուրներուն բնական չափին վրայ խոս-
տուած է՝ ստամոքսին առողջապահութեան
վրայ գրուած յօդուածին մէջ :

Կերակուրներուն գէշ տեսակը եւ ան-
խնամ պատրաստութիւնը նոր պատճառ-
ներ են դժուարամարտութեան , Հոտած
նիւթերով պատրաստուած կերակուրները
թոյններ կը տարածեն մարմնին մէջ որոնք
դժուարամարտութեանց դատ որեւիչ հիւան-
դութիւններն ալ կը պատճառեն :

Խոնարարութիւնը մեծ արհեստ մըն է ,
ստամոքսին զեղապարտութիւնն է : Միշտ
չեմ յիշել ուր գրած է . «Խոնարարութիւն-
ն անհնաւն պատճառական բժշկութիւնն է»
Ընդհանրապէս մեր Պոլսի խոնարարները
գաւառներէն եկած աղբիւրներն են , որոնք
տարբեր մը խոնարարի մը մէջ աղտոտ ա-
մաններ մաքրելէ յետոյ խոնարարութեան
կը սկսին , առանց վկայագրի , վարպետ
(maître) անգին անունին արժանանալով
չեմ գիտեր ինչպէս խեղճ վարպետներ .
որք կարող չեն գիտեր բայց կը կանչուին
կեանքին ու առողջութեան պահպանու-
մին համար պէտք եղած նիւթերուն մա-
տակարարը ու պատրաստողը ըլլաւ . ինչ
հակասութիւն խնդրուածքին եւ անոնց
մատուցածին մէջ :

Կերակուրներուն համեմուն , աղիու-
թեան , պղպեղին , քացախին ստամոքսին
վրայ ըրած ազդեցութիւնները վիճաբա-
նութեան տակ չեն մտնիր : Չեմ երկարեր
անոնց վրայ , որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ
համեմունով այս տողերը համեմուններու
պատմութիւնով՝ ճաշակային դժուարա-
մարտութիւն մը պատճառեմ ձեզի :

Պ. ՔՕԼՕԼԵԱՆ

ԱՐՏԱՒԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԻԱՄԱԿԱՆ ԱՆԴՈՒՐԸ

Սիամական խնդիրը որ քիչ մը տե-
մական ու Ֆրանսական էր , եւ շատ ա-
ւելի Ֆրանսական ու անգլիական էր հիմա
կ'ապառնայ ըլլալ Ֆրանսական-անգլիա-
կան-չինական , Խնդրին այս երեւոյթին
վրայ Ֆրանսացիք քիչ մը աւելի կը սկսին
մտաւորականութիւն ունենալ , վասն զի կ'ըմ-
բռնեն թէ մարտը եւ զրաւի մեծ զոհո-
ղութիւններ ընկու հարկին մէջ պիտի
գտնուին եթէ Անգլոստան գործի խառնուի :

Ֆրանսա կը պահանջէ Մէլեոնի գետին
ձախ եղբորը , սկսեալ չինական սահմա-
նադրութիւն . Բայց ո՞ր կը վերջանայ չի-
նական սահմանադրութիւն , հաւ կէտ մը որ
չատ մուծին մէջ է : Ոչ ոք կրնայ ըսել
թէ ո՞ր կը սկսի գուռն սիամական երկրորդ
Պրիման-անգլիական եւ չինական սահմա-
նադրութիւնները տակաւին որոշ կերպով չեն
գծուած , այս նպատակաւ բանակցութիւնը
կը պատրաստուին Անգլիոյ եւ Չինաստան-
նի միջեւ գիտնալու համար թէ ո՞ր տէրու-
թեան կը պատկանին քանի մը երկրներ ,
որոնց գէթ մին բաղկացած է տասը նա-
հանգէ եւ անանցմէ ալ ուրիշ Մէլեոնի վրայ
են , ինչ որ ալ ըլլայ թէ Անգլիա եւ թէ
Չինաստան կ'ընդունին թէ իրենց մէջ վե-
ճի առարկայ եղող երկրներու մէջ մասը
Մէլեոնի եղբորներու վրայ են , ու երբ
Ֆրանսա կուգայ Մէլեոնի ձախ եղբոր-
ը պահանջել ընկալանաբար պահան-
հանքով կ'ըլլայ Չինաստանի կամ Անգլիոյ
պատկանող հողեր . եւ այդ պետութիւն-
ներն ալ դիւրաւ տեղի չեն տար :

Չկարծուիր որ Սիամի կառավարու-
թիւնը շատ շուտով անգլի տայ Ֆրանսա-
կան սպանալիքներուն քանի որ մեծա-
մեծ յոյսեր ունի Անգլիոյ կողմէն : Սիա-
մական կառավարութեան ձեռնարկները
նշանակ մըն են թէ հոգեւոր կը պատ-
րաստուին , բռնիք արածութիւնը կ'ար-
գիւրէր , Պանկըքի եւ Սայկոնի միջեւ հե-
ռադրական գիծերը կը կորուրին . եւ օրիշ
ձեռնարկներ կ'ըլլան :

Այս ամենուն վրայ աւելցնելու է Լոն-
տոնի սիամական դեսպանատան յայտա-
րարութիւնը թէ Սիամ Լոնտոնէն տրուած
խորհուրդներուն համաձայն պիտի գործէ ,
հետեւաբար անկերեւ է թէ Ֆրանսա ա-
ւելի Անգլիոյ հետ գործ ունի քան թէ
Սիամի :

Ֆրանսական վերջնագրին պատասխա-
նելու համար Սիամական կառավարու-
թիւնը խնդրած էր որ 48 ժամուան պայ-
մանաւոր երկարաձգուի , Ֆրանսայի կա-
ռավարութիւնը մեծապէս պատասխան
տուաւ . Բարիքի թերթերը կը ջատագո-
վեն կառավարութեան այս պատասխանը
որուն մեկնութիւնը կը գտնեն հետեւեալ
ձանք պարագային մէջ :

Ֆրանսական երկու թղթանօթակիրնե-
րը որք Մենամ գետի փակողէն բռնու-
թեամբ անցնելով խորիս նետեցին Պանկ-
ըքի առջեւ թառուած 15 օրուան
համար միայն ամուլ ունին , եւ որով-
հետեւ խնդիրներու տաք միջոցին պար-
տաւոր են միշտ պատրաստ գտնուիլ ա-
նոր համար շարունակ չոգիի ներքեւ են
հետեւաբար ամուլներին շուռ կը սպառնա
Սիամցիները գիտնալով Ֆրանսական նա-
ւերուն այս տկար կողմը կը ջանան ձեռ-
գէղ բանակցութիւնները , որպէս զի մէջ
մը սպառի Ֆրանսական չոգեկաններուն
ամուլը , չոր ամուլն առնելու անհնա-
րութեան մէջ կը գտնուին , եւ երբ պա-
տեարազմը հրատարակուի պաշտօնապէս ,

Ֆրանսական չոգեկանները չկարենան
դուրս ելիլ , շարժում մը ընել ամուլի
չունենալուն :

Սիւս կողմէ կը տեսնուի թէ Ֆրան-
սական երեք թղթանօթակիրները ընդ ա-
մէնը ունին 14 թղթանօթ եւ 273 նաւազ-
բայց այս թղթանօթներէն ոչ միւս արագա-
նաւածեան է , մինչդեռ սիամական նաւա-
տորմը ամբողջապէս արագաւորածեան է :

Սիամի թագաւորը կը կոչուի Մահ
Շիւլալունդոն , որ իրեն խորհրդական
ունի «Վանկա» , առանց անոր խորհրդին
Մահ Շիւլալունդոն ոչ պատրաստ կ'ըր-
նայ յայտարարել , ոչ խաղաղութեան
որոշում ատլ :

Ս Պ Ա Ն Ի Ա Ն Ի Ա Ն Ի Ա Ն Ի Ա Ն Ի Ա
Սպանիոյ քաղաքական շրջանակներուն
մէջ բաւական մտադրանքներուն կը տիրէ
Անգլիոյ դիտաւորութեանց մասին թէ Գա-
նարեան կողմներու եւ թէ Չեզա նաւա-
հաւաստի համար Անաւալի ինչպէս ծը-
նուելու անոր այդ մտաւորութիւնները :

Անգլիոյ առեւտրական սեռերին մէջ
Լորտ Չարլս Պրիֆօրտ կարեւոր ատենա-
բանութիւն մը ընկնող անգլիական կառա-
վարութեան ուղարկութիւնը հրաւիրեց
ինչ ինչ պատահականութեանց միջոցին
Անգլիոյ արեւմտեան ծովեզրերներուն վը-
րայ Անգլիոյ վաճառականական նաւա-
տորմը պաշտպանելու հարկին վրայ :

Այս ատենաբանութեան յետոյ Ֆո-
նթիլ Ռեյնի կարեւոր հանգրեւը հա-
տարակալ յօդուած մը որուն մէջ կ'ըսուի
թէ ձիւլալարութեան որ անգլիացիներուն
ձեռքն է վրայ՝ փոխանակուիլ Ատլան-
տեան Ովկիանոսի մէջ Գանարեան կղզի-
ներուն հետ որք Սպանիոյ կը պատկանին
թէ՛ այս յօդուածն է եւ թէ՛ Լորտ
Պրիֆօրտի բանախօսութեան Սպանիա-
ցիք կ'եզրափակեն թէ եւրոպական պա-
տեարազմը մը միջոցին Անգլիա կրնայ
պատարաւորել թողուլ Միջերկրականը
եւ Սուէզի չրանցը , իբր Հնդկաստանի
ճանաչ , եւ յարաբերութիւնը կառարիւ
Բարեկոյտի-Հրեանաւորի ճանքով , Գա-
նարեան կղզիները կայան ունենալով ,
Սպանիոյ հասարակաց կարծիքը վերին
աստիճանի պիտի յուզուի այսպիսի փո-
խանակութեան մը մասին :

Աւելի հաւանական կը թուի որ երբ
հարկ ըլլալ Անգլիա գրաւէ Չեզան որ
ձիւլալարութեան զէնն է , եւ Սպանիոյ
մաս կը կաղմէ : Անգլիա տեք ըլլալով
ձիւլալարութեան եւ Չեզան բացարձա-
կապէս կ'իշխէ Միջերկրականի վրայ :

Մինչ այս կառկածները գոյութիւն
կունենան յանկարծ կը լսուի որ Անգլիոյ
Մարտիտ արդի Դեսպան Սըր Հենրի Տը-
մոնտըն Ուոլթ , եւ նախկին զեռպագ-
ներ Սըր Բոպլէ Սթրէն Եւ Սըր Գլաւ
Յօրտ , ինչպէս նաեւ Մարտիտ նախկին
զեռպան Սըր Չարլս Իւան Սթրէ Լոնտոն
կը գտնուին միասին եւ խորհրդակցու-
թեան կը կոչուին Լորտ Ռոպլէյրի թով :
Անոնք իմ այս հանդիպումը զուտ զիպուա-
ծի արդիւնք չէ :

Սպանիական օրագիրները միաձայնու-
թեամբ կը յայտարարեն թէ հարկ է ար-
թուն կենալ , զորացնել Գանարեանները
եւ Չեզան պիտի ամուլներուն որպէս զի ո
եւ է պատահականութեան մէջ Անգլիա
ձեռք չերկնցնէ անոնց վրայ :

Ֆ Ր Ա Ն Ս Ա

Ֆրանսայի ակադեմիան ընդունեց ինչ-
պէս երէկ գրեցինք , քանի մը փոփոխու-
թիւններ Ֆրանսերէն լեզուի ուղղագրու-

թեան մէջ . դադար մը տալու համար
քանի մը օրինակներ առաջ բերենք .

Ֆրանսերէն կը գրեն des lois et des
voix այսուհետեւ պիտի գրուի des vois .
փոխանակ je veux պիտի գրուի je veus .
blasphème տեղ blasfème եւ այլն :

ՕՐՈՒԱՆ ՆԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Լոնտոն 26 յուլիս
Երեսփոխանական ժողովին մէջ սըր
Էտ. Կրէյ , խորհրդակալ արաւաքին գոր-
ծոց , հաղորդեց թէ Ֆրանսա բերանացի
հաղորդեք է որ դիտաւորութիւն ունի պա-
շարման վիճակի մէջ յայտարարել Սիամի
ծովեզրերը , Անգլիական կառավարու-
թիւնը որոշած է պաշտպանել Պանկըքի
անգլիական հպատակները , բայց չկարծեր
թէ յարմար ըլլալ այս միջոցիս տեղեկու-
թիւններ հաղորդել :

—Պանկըքէն կը հեռագրեն թէ Ֆրան-
սայի զեռպանը վար առաւ զորակն եւ
հաղորդեց Սիամի կառավարութեան որ
չորեքշաբթի ճանաչ կ'իշխէ .

Բարիք , 26 յուլիս
Սայկոնէն կը հաղորդուի որ Իւան
ծովակալին նաւախօսմը որ կը կազմուի
Թրէնթիոն , Վէթէ եւ Ալեքի մարտա-
նաւերէն ու քանի մը թորթիւնաւերէ
ճանաչելու է Սիամի երկրաւոր համար :
Այս գիշեր կը հասնի Սիամի շուրհերը .
հաւանորէն ծովակալը պիտի գրաւէ Գո-
Չանկ կղզին :

Սիամի Բարիքի զեռպանը կը պատ-
րաստուի մեկնելու . կ'ըսուի թէ Լոնտոն
պիտի երթայ :

Երէկ Նախարարաց խորհուրդը գու-
մարուեցաւ ի Մարլի , Պ. Բանտի նա-
խագահութեան ներքեւ , եւ զբաղեցու-
միս խնդրով :

Թորոհ հարեւարակալը որ Սիամցիներ-
էն գերի բռնուած էր ազատուեցաւ :

Բեղրպարէ 25 յուլիս

Օրէնք մը հրատարակուեցաւ որով
մաքրի առաւելագոյն սակացոյցը պիտի
գործադրուի առաջիկայ օգոստոս 1էն ,
եւ միայն նախարար արտօնեալ է որոշել
թէ ո՞ր երկրներու համար ի գործ պիտի
ղրուի :

Պէրլին 26 յուլիս

Ռուսական կառավարութիւնը հաղոր-
դեց Գերմանիոյ թէ օգոստոս 1էն սկսեալ
առաւելագոյն սակացոյցը պիտի գործա-
դրուի Գերմանիոյ համար :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկուան լեւեւեղի մէջ կը կարգաւ .

Ամենայն Հայոց Հայրապետ Տ.
Տ. Խրիմեան Ս. Կաթողիկոսը երու-
սաղեմէն մայիս 20 թուականաւ ի
կայս. պալատ ուղղուէ զհետեւեալ
հետագիւրը , որ թէ՛ մայրաքաղաքիս
եւ թէ՛ Թիֆլիսի թերթերուն մէջ
հրատարակուած ըլլալով , կ'արտա-
տպենք .

Էջմիածնայ Կաթողիկոս ընտրուելուս
առթիւ՝ Նորին Կայսերական Վեհափառու-
թեան շնորհած Իրաւէին համաձայն՝ մինչ
կը պատրաստուի մեկնիլ իմ հոգեւոր
պաշտօնավարս , չեմ կարող չը յիշել այն
անբաւ շնորհները եւ բարձր համակրան-
քը , զորս վայելած եմ մինչեւ ծերուն .

—Ո՛յ , Ռոժէ , ձեր վարմունքը շատ
ազնիւ էր . . .

—Մոռցա՞ք , Անրիէթ , թէ մեր ա-
մուսնութենէն առաջ ու ետք ո՞րքան
երջանիկ եղանք , Բնաւորութեան ցոս-
կոտութիւնը զիտնալով՝ ինքզինքն կը
զսպէի որ մեղմ ըլլամ : Միթէ երբեք ա-
մենափոքր կ'ապտուրէին մը ըրի՞ ձեզ :
Ո՛յ ապաքէն միշտ ձեր փափաղները կա-
տարեցի , ձեր մտահանութիւնները գու-
շակեցի : Անրիէթ , եթէ առանց գիտնա-
լու թշուառ ըրի ձեզ , ընէ՞ք ու պատ-
րաստ եմ յանցանքս խոտաւորելու . . .

—Երջանիկ էի , Ռոժէ :

—Այո՛ , երջանիկ էիք : Դուք կ'ըսէք ,
եւ ալ կը հաւատամ , կը հաւատամ , վա-
ռն զի որ մը չէի անցնել տառնց ըն-
առեալ թէ ինչ բան կրնայ հաճող պատ-
ճառել ձեզ , վասն զի ինքզինքն ձեզ ան-
արժան պիտի համարէի , եթէ իմ պատ-
ճառովս ամպ մը անցնէր ձեր ճակտին
վրայն : Հարկաւ չէի կրնայ առաւելել
մինչեւ իրկուան ձեր սոսկին առջեւ կե-
նալով սկսիս յայտնի ձեզ , Պեռքէր որ
աշխատէի ապրելու եւ հարստանալու
համար : Իմ աշխատութիւնն ալ սիրոյս
ապացոյցն էր , վասն զի դուք թէեւ ո՛չ
պննասէր էիք եւ ո՛չ չալլ , սակայն ես

թեան օրերը՝ Օսմանեան բարեկիւտակ
զատկաւրներն , մանաւանդ Նորին Կա-
սերական Վեհափառութիւնէն , եւ անտար-
բեր մնալ :

Ի լրումն պարտաւորութեանց հաւա-
տարիմ հպատակութեան , եւ ի նշանակ
անկեղծ սիրոյս , զոր տաճած եմ ցմիշտ
առ Նորին Վեհափառութիւն եւ առ իւ-
կական հայրենիքս եղող Օսմանեան եր-
կրը , փութալով վերակրկնել Ս. Տեղեաց
մէջ հաւապագործայ շերմագին մաղթանք-
ներս վասն երկարութեան եւ առողջու-
թեան թանկագին կենաց Նորին Վեհա-
փառութեան եւ երջանկաւէտ բարգա-
ւաճման Օսմանեան երկրին ընդ խնամա-
կու թեւովը Նորին Վեհափառութեան :

Չայս ամենայն՝ հանգրծ խորին մե-
ծարանօք եւ շնորհակալու զգացմամբ՝
յայտարարել առաջի Գահոյից Նորին Վե-
հափառութեան պարտք եւ պատիւ հա-
մարիմ անձինս :

—Օ—

ԾՈՐԵԼԵԱՆ

Ծառաշիկայ օգոստոս 3/15ին Վենե-
տիկի մէջ պիտի տօնուի բազմադիւն
աշխատաւոր , եւ գիտնալ մեծ բազմա-
քին հեղինակ Հ. Մարուլի Վ. Գալուսիի
քահանայութեան յիշատակը :

Ծառաշիկայ կիրակէ օր Տր. Աբրա-
համ Եպիսկոպոս պիտի պատարագէ Պե-
գօղի Ս. Նիկողոս եկեղեցին մէջ :

Տիգրանաւորտի վարչութիւնը խնդրած
է Պատրիարքարանին անյապաղ դիւլի ա-
ռաջողողական ընտրութեան ցանկ մը ,
որպէս զի առաջնորդի ընտրութիւնը կա-
տարուի եւ թեմական գործերը երեսի վը-
րայ չմնան :

Կեդր. Մնասեղ 150 դուռն ամառկան
յատկացուց Գորու-Չէյմէի Տ. Սուքիտ
քահանային որպէս զի Պէպէք երթալով
Ժողովուրդը հոգեւորապէս միութեմ
եւ փոքր տղոց դաստիարակութեան հոգ
տանի :

Շրջանաւարտներու քննիչ յանձնաժո-
ղովին Բ. Դո Նիսալ տեղի ունեցաւ երէկ
Ղալաթիոյ խորհրդարանի մէջ եւ որոշուե-
ցաւ հետեւեալ հրաւերը ուղղել մայրաքա-
ղաքի Թաղ. Սորբորոց , Գ. Դո Նիսալ տեղի
պիտի ունենայ այս երեքշաբթի :

—Օ—

Հ Ր Ա Ի Ե Ի

— Թիւրքիա ինքնապաշտպան

Եւ Հոգեւորականութեան մայրաքաղաքի

Մայրաքաղաքիս ազգային Տարրական
եւ Բարձրագոյն Նախկին Բարձրագոյն շրջա-
նաւարտից Գահի Յանձնաժողովուրդը որ ,
21 յուլիս , ժամ առաւօտեան 1 1/2ին (ը.Թ.)
անդի պիտի ունենան միանգամ ընդ միշտ
Տարրական եւ Բարձրագոյն Նախկին Բար-
րանաց շրջանաւարտից Հայերէն , Օսմա-
նեան եւ Ֆրանսերէն լեզուաց զորաւոր
քննութիւններն , ըստ կազմական կանոն-
նագրի Ժ. եւ Ժ.Գ. յորդանածոց :

Հետեւաբար կը հրաւիրուին մայրա-
քաղաքիս պատ. Թաղական Սորբորոց եւ
Հոգաբարձութիւնը որ իրենց թէ՛ Տար-
րական եւ թէ՛ Բարձրագոյն (եթէ ունի)
Նախկին Բարձրագոյն երկուսն շրջանաւարտ
ները նոյն օրն որոշեալ ժամուան հանին յոյժ
ի Կեդր. վարժարան Ղալաթիոյ :

ՀԱՅԵՐԱՆԻՍ

ՈՒՐԱՐԱԾ 1893 թ. 16/28 (ն. 8)
192-173
ՏՐԱԿՏՈՐԻ ԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՅՐԱՅ. ՏՏԵԽ=1385
Հարկի 10. — Տնտեսական Բանական. ՌԵԽԻ-
1342. — Բանական Հիշարժիչ. 1311. Մանկավարժ 15
— Ուսման Բանական. 1309. Թեման 15.
ՊԱՏՄԱՆԱՆ. Մահ հրաժարեալ Եփրեմ
Կաթողիկոսի յիշման համար
ԵՆՈՐ 4 46

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ի ԿԱՅՈՒՆԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏ

Պաշտոնական. — Գերմանիոյ դեսպան
Իրանի Բաղդադի իրականացման
Երևանի կայսերական պալատը դիմել
սեղանի մը ներկայ գտնուելէ յետոյ, վեհ.
Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնու-
թեամբ Լ. Կ. վեհապետութեան ներկա-
յանաւ պատիւն ունեցաւ:

ԲԱՐՁՐ. ԽՏԻՎԷՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

ՊԱՏՏՈՒՆԱԿԱՆ ԶԵՆՈՒՅՈՒՄ

Վեհ. Սուլթանին մէջ հրամանին հա-
մաձայն, իրաւ Բարձր. Ապպա Զիլմի
փաշայի տրամադրութեանը ներքեւ գրե-
նաւ ձայն չողովանէն նուազածունե-
րու խումբը չորեքշաբթի իրիկուն ժամը
10ին Երևանի կայսերական պալատն եր-
թալով նուազեց: Վեհ. Սուլթանը դիմ-
ատելով իրաւագործներուն ճարտարու-
թեանը, զեղարկուեալ չքաղաքացիներ
հրամանական պարգեւներ շնորհեց նուազա-
մունքներ: Խումբը կազմող պալատներուն ու
զինուորներուն:

Բարձր. Ապպա Զիլմի փաշա չորեք-

շաբթի օր իր հետեւորդներուն հետ շա-
ղապակալով Եփրեմի գնացել Եւ Եւ Եւ
նախկին իրաւ Բարձր. Իսմայիլ փաշայի
հետ պիտի մը անուանուի յետոյ իր ապա-
րանքը իրաւագործաւ:

— Տրանսպան ու իտալական դես-
պաններ չորեքշաբթի Տէֆթէրտար-Պար-
նու երթալով այցելութեան տունին իրաւ
Բարձր. Ապպա փաշայի:

— Ն. Բարձրութիւնը չորեքշաբթի ի-
րիկուն չորեքշաբթի պտոյտ մը կատա-
րեց Վոսթրի վրայ:

— Եփրատի արտաքին գործոց նա-
խարար Տիգրան փաշա եւ Սապիթ փաշա
չորեքշաբթի չորեքշաբթի վերին վոս-
փոր քաղցի եւ իրաւ դեսպաններուն յանձ-
նեցին Բարձր. իրաւային այցելութիւն:

ՊԱՏՏՈՒՆԱԿԱՆ

Կիւմուքի Նախկին անուանուեցաւ
Անիտ Երեւանի Եփեմի, նախկին Նախկին
Իրեւանի:

Այսօր Զէյնէ գաւառական Նախկին
անուանուեցաւ. Մէնիտ Նեմիտ Եփեմի,
նախկին Նախկին Մէնիտի:

Նոյն նախկին Մէնիտի գաւառական
Նախկին անուանուեցաւ. Մէնիտ Լէնիտ
Եփեմի, նախորդ Նախկին Եփեմի:

ԲՈՒՆԱԿԱՆ

Թուրք լրագրողներն երկէ հետեւեալ
պաշտոնական զեկոյցը հրատարակեցին.

«Երեւանի եկած հետազոտողներն տես-
նաւոր է որ իրաւի մէջ զուրա ծագած
ըլլաւ մասին եւս զորոյ մը վրայ
հեղինակական կողմաւորութիւնը քարա-
թիւն հաստատեց իրաւի գագոյնը նա-
խարարի ու չնայած:

— Կը լսեմ, Անիտի, Ո՛ր աղաչանք-
ներու կը գրեմ եւ ոչ արցունքներու:

Երեւանի չէին չարժեք, բայց նայուած-
քը Կը չէր:

— Սուր, ո՞րտ:

Իոթէ ոտը եւս, բռնեցը գոցեց.
պապ մէկէն ի մէկ հանգարտելով:

— Անիտի, լուս, զիս կը հորանցես,
ըսել է ալ զիս չես սիրեր եւ անշուշտ

եւրոս եւ ուղեւորներու համար: Այդ
խնդրին վրայ անմիջապէս տեղեկութիւն
ուղարկուած է Այսօրի կողմաւորութեան
պատասխանած է թէ իրաւի մէջ զուրա
ծագելու լուրը բոլորովին անհիմն է, թէ
եղանակին բերմամբ առաջ եկած ստա-
մոքի ու աղիքի բոլորովին երկու մար-
դիկ մեռած են, հինգ-վեց օր առաջ 85
տարեկան կին մը եւ յետոյ երկու աղ-
քատ կիներ, թէ ասիկցի դատ ուրիշ բան
մը չէ պատահած եւ թէ հանրային ա-
ռողջութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է:
Հետեւեալը վերջինեւս զորոյցն իրեւ
անհիմն կը հերքուի:»

ՄԱՅՐԱՊԱՊԱՆԱԿԱՆ

Մայրաքաղաքին Առողջապահական
վարչութիւնը երկէ իրիկուն հազարեց
մեկ պատճէնն այն չորսերկուս հետա-
զրին զոր յուլիս 15/27ին զրկած է
առողջապահական կայարաններուն:

«Առողջապահական բարձրագոյն խոր-
հրդին որոշումով, յուլիս 14/26ին ի վեր
Իրաւի ծովածոցն (Գարա-Պարնուի
հրտանդանէն մինչեւ Մոլիէրի) մեկնած
նաւերը դադարեց ճարանգիւնայի պիտի
ենթարկուին Գլաւմէնի, Պարնուի կամ
Ափրիկեան Տրիպոլի մաքրանոցներուն
մէջ:»

ԸՆԴՈՒՆԱԿԱՆ

ՏԱՍԱՆՈՐԴՆԵՐԸ

Եւրոպական նախարարութիւնը չը-
բեական հետազոտ մը զրկելով կուտա-
կաններուն, հրաւիրած է զանոնք փու-
թացնել տասնորդները աճուրդի դնելու
գործողութիւնը, որպէս զի կարելի ըլլայ
հաւանքը անյայտ կատարել, այնպէս որ
երկրագործները ու եւ վնասի չենթար-
կուին:

ՀԵՆՆԱԿԱՆ

Սպարապետութեան կողմէ յանձնա-
խումբ մը զրկուած է Եւրոպական եւ Սե-
բաստիա հեծելազորքին համար ձիեր
գնելու: Յանձնախումբին կողմէ գնուած
հարկերի չափ ձի մայրաքաղաքը բերուած
են արդէն, եւ 200 ալ ճամբայ հանուած
են:

ՍԵՐՈՒՆԱԿԱՆ

Մանիքուս կը ծանուցանէ թէ Կայս-
կառավարութիւնը հաճութիւն յայտնած է
որ գնդապետ Լ. Վէրմիլիւրի Կ. Պոլսոյ
սերպիական դեսպան անուանուի:

ՊԱՆԻՍ ԵՎ ԳՈՒՄԱՆԻՏԻՆԸ

Յոյն լրագրի մը կը ծանուցանէ թէ
Պանը տը Գոնստանդինոպոլի վարչական
խորհուրդը իր վերջին նստին մէջ որոշեց
է յարտատուր նիստ գումարել բանե-
տէրները անոնց առեւն պարզելու համար
հաստատութեան վիճակը եւ որոշելու
համար ձեռք առնուելով միջոցները:

Միւս կողմէ եւրոպական եւրոպական
կարեւոր թերթ մը, ինչեւ Պ. Գորնիոյի
հրաժարումը Պանը տը Գոնստանդինոպոլի
վարչութեան, կ'ըսէ թէ ընկերութեան
վերջին տարեկանները արդիւնաւոր եւ
ղած չեն իրեն համար, եւ հաւանական կը
թուի որ վարչութիւնը մտածէ մտերս
հաւանաւորութեան զիմէ:

ՀՆՈՒՆԱԿԱՆ

Բարիդի Արձանագրութեանը եւ Գե-
ղեղի-Գարնապետութեանը մէջ Պ. Գլաւմէն-
կանն կարգացեց է հաւանական եւ տե-

ղադրական ուղեւորներու մը տես-
նի չափ յիշատակարարներու վրայ որը
Սուրիոյ մէջ գտնուելով Յրանաւ զըր-
կուած եւ այժմ ի տես զըրուած են Լուվ-
ոի Թանգարանին մէջ: Այդ յիշատակա-
րաններուն մէջ կան վեց մանարան որը
կը ներկայացնեն Բալթիկ զանազան բնա-
կիները, այդ ու կին, իրենց վայելուչ
զլխանոցներով որը բաղկացած են երկար
բոլոր մը եւ բազմաթիւ գործերէնէն
նով զարդարուն կնքուղէ մը: Բալթիկա-
կան տիպարի ճարտար կենդանագիրներ
են առնել:

— Տրանսպան հանրային կրթութեան
նախարար Բարիդի Արձանագրութեանը
եւ Գեղեղի-Գարնապետութեանը Ակադեմիային
յանձնեց է օտանեան լեզուով երեք հին
գիրք զոր Պ. Տրապէնոյ տը Ռէն գտած
է իր ուղեւորութեան միջոցին:

ՇԻՐՔԻՆ

Մանիքուս կը հրատարակէ հետեւեալ
նամակը զոր կին մը զրկած է իրեն:

«Անցեալ հինգշաբթի ժամը 6ին Շիր-
քէթի չորեքշաբթի նամակ էի Թէրապիա եր-
թալու համար: Մէնիքէն էի, ծանօթ կնոջ
մը հետ, երբոր խանութէնի մանչ մը ներ-
կայացաւ եւ երկու աթոռ հրամցուց
մեզ, հարցնելով թէ կ'ուզէի՞ք զրգա-
ցուցիչ ըմպելիք մը առնել: Զպատաս-
խանեցի եւ շարունակեցի խօսակցիլ բա-
րեկամակիցի հետ: Երկուսը, ետիս դա-
նալով, լիմանալով երկու զաւաթ կը տես-
նեմ որք հոն զըրուած էին, որպէս թէ
մեզ խնդրած ըլլայինք: Այդ երկու զա-
ւաթին համար 10 դրուչ պահանջեցին
ինձմէ: Այդ տարամայման գնոյն նկատ-
մամբ ըրած շատ բնական դիտողութեանս
վրայ, խանութէնի մանչը կոպիտ ու
ամառիկ խօսքեր սկսաւ տեղալ մեր վրայ:
Արդեօք Շիրքէթը չի՞ կրնար քել մը քա-
ղաքավարութիւն արդեօք իր խանութ-
էնիցնէն:»

Մանիքուս նամակին ներքեւ դիտողու-
թեան մը կ'ընէ, ուսկից կարդացող ինք
կ'ամնայ... Շիրքէթին տեղ:

ՀԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Առողջապահական վարչութիւնը հսկա-
ղութեան կայարաններ պիտի հաստատու-
ի Մայրաքաղաք, Գլաւմէնի մօտ, եւ ի Սե-
բաստիա, Տարանիկի գաւառական մէջ,
ուր երեքն կուգան կանգ առնել վա-
րակեալ երկրներէ եկող նաւեր:

— Ուսկիւնաւոր ձեռքարկեց չա-
րագործ մը որ երկար առնէն ի վեր կը
փնտռուէ եւ որուն անունն էր Ալիս:
Այդ մարդը կայսերական ծովային հետե-
ւակազորքին մէջ ծառայած եւ բանակէն
վանուած էր, իր գէշ վարմունքին պատ-
ճառաւ: Անկից ի վեր մէկ քանի անգամ
յանցանքներ գործած, զինքն հալածող
ստիկանները վիրաւորած եւ ուրիշ մար-
դիկ սպաննելու սպառնալիք ըրած էր:
Այդ չարագործը քել առնէն պիտի
դատուի Ստամպոլի եղեռնադատ ատեա-
նին առջեւ:

ՀԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Տրանսպան լուսնային Պ. Գոնստան-
տարի մը յաւանիկայ հինգշաբթի մեկին
ի Տրանսա:

— Ինչեւէն կ'իմացնեն թէ հրդեհ չի՞նք
օրէ ի վեր կը ճարակի Տէնիզիլի գաւա-
ռակին Դարպի-Գարապետ գաղաթի ան-
տաններուն մէջ: Հարկ եղած միջոցները
ձեռք առնուած են սահմանափակելու
համար հրդեհը, որ, եթէ տարածուելու

ըլլայ, կը սպառնայ ոչնչացնել Պէլլիլի
ընդարձակ եւ հարուստ անտառները:

— Կոնստանտնուպոլ, Թէրապիա
մէջ մզկիթ մը պիտի կառուցուի Թէր-
ապիլի սպաններուն, զինուորներուն եւ,
բանակներուն համար: Միայն կը հաշ-
ուուի 30,000 դրուչ:

— Մայրաքաղաքն ու արուարձանն
բոլոր օտանեան նախական բոլոր վար-
ժարաններուն ընտելութիւններն աւարտե-
ցան: Հաւրային կրթութեան նախարա-
րութեան կողմէ վկայագիրներ տրուեցան
իրենց դասընթացն աւարտող աշակերտ-
ներուն, եւ մրցանակներ արժանաւոր
աշակերտներուն:

— Երեւանի Երկրաշարժի չորս
ցնցում: որոց երկուք խիստ զորաւոր,
տեղի ունեցեր են Երկրաշարժի իրիկուն
Աֆրոն-Գարնապետի մէջ, առանց սա-
կայն ու եւ վնաս պատճառելու:

— Նախկին Թաղապետութեան նա-
խագահ Մէնիտ Եփեմի զէմ յայտնուած
գանգատներուն վրայ, ինչպիսի արձա-
կուի է իր պաշտօնէն:

— Ինչեւէն կ'ըսէ զաղթած քառասուն
չափ իսլամ ընտանիք հաստատուել են
Գրեյնիլի (Եւրոպական) մօտ նոր գիւղի
մը մէջ, որուն անունը դրուել է Մա-
մուրէթ-Իւլ-Համիլի:

— Թէրապիա վարչութիւնը, Պէլ-
լուի Երկրաշարժի զրկուած թղթատարա-
կան պայուսակներուն առաքումը փու-
թացնելու համար, միջոցներ կը փնտռէ
որպէս զի այդ պայուսակները ծովու
ճամբով Սէպիլի փոխադրուին, ուսկից
երկաթուղիով Սերպիոյ կամ Պոնտի
սահմանագրուի զրկուին:

ՀԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԸՆԴՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՆ
(Յուլի 13)
ԸՆԴՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՆ
Երեւանի Լուսնային Գրք. 1097/10
Երեւանի Լուսնային Գրք. 23

ԳՈՒՄԱՆ ԳՈՒՄԱՆ
Երեւանի Լուսնային Գրք. 23 25
Երեւանի Լուսնային Գրք. 23 18
ԳՈՒՄԱՆ ԳՈՒՄԱՆ
Երեւանի Լուսնային Գրք. 86

ԸՆԴՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՆ
Գրք. 85 —
Գրք. 5 80
Ինչեւ 16 16

ԸՆԴՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՆ
Ուսմ. Ուսմ. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20

Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20

Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20

Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20

Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20

Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20

Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20

Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20

Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20

Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20

Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20

Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20
Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20

Երեւանի Լուսնային Գրք. 100 20

